

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 33 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 23 päivänä lokakuuta 1981 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 177 laiksi valtion eläkelain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat olleet kuultavina hallitussihteeri Veikko Liuksia valtiovarainministeriöstä, hallitussihteeri Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä ja apulaisosastopäällikkö Liisa Kostian valtiokonttorista. Asian johdosta on pyydetty ulkoasiainvaliokunnan lausunto (n:o 2/1981 vp.), joka on tämän mietinnön liitteenä. Käsiteltävään asiaan valiokunta esittää seuraavaa.

Lakiehdotuksessa esitetään, että Suomen valtion palveluksessa ulkomailla olevilta ulkomaan kansalaisilta poistettaisiin eläkeoikeus. Niin ikään ehdotetaan poistettavaksi valtion peruseläketurvaan tuleva lapsikorotus. Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1982.

Valiokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta tarpeellisenä siltä osin kuin on kysymys peruseläketurvaan tulevan lapsikorotuksen poistamisesta. Sitä vastoin sosiaalivaliokunta, joka yhtyy ulkoasiainvaliokunnan lausunnossa esitettyihin perusteluihin, ei katso voivansa asettua puoltamaan Suomen valtion palveluksessa ulkomailla olevien ulkomaalaisten eläketurvan poistamista. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa lakiehdotusta tältä osin muutettavaksi.

Edellä olevan perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki
valtion eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain 10 a § sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (851/71) ja osittain muutettuna 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (568/75) ja
muutetaan (poist.) 12 §:n 4 momentti sellaisena kuin se on (poist.) 28 päivänä maaliskuuta 1980 annetussa laissa (234/80), seuraavasti:

2 §

(1 mom. poist.)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 ja sitä sovelletaan eläkkeeseen, jonka perusteena oleva eläketapahtuma on sattunut lain voimassa ollessa. (Poist.)

12 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1981

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja M. Puhakka, varapuheenjohtaja Kauppi ja jäsenet Ajo, Alppi, Halonen, Joutsenlahti, Kauppinen, Mikkola,

Pokka, Pursiainen, Raudaskoski, Saarikoski, Savolainen ja Zilliacus sekä varajäsenet Hyrynkangas (osittain), Järvilehto ja Louvo (osittain).

EDUSKUNNAN
ULKOASIAINVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
20 päivänä marraskuuta 1981
Lausunto n:o 2

Sosiaalivaliokunnalle

Sosiaalivaliokunta on kirjeellään 28 päivästä lokakuuta 1981 pyytänyt ulkoasiainvaliokunnan lausuntoa ulkoasiainhallintoa koskevilta osin hallituksen esityksestä n:o 177 laiksi valtion eläkelain muuttamisesta. Asian johdosta ovat olleet kuultavina lähetystöneuvos Hannu Halinen ulkoasiainministeriöstä, hallitussihteerinä Veikko Liuksia valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Rauno Tienhaara valtiokonttorista, varapuheenjohtaja Anja-Riitta Ketokoski Ulkoasiainministeriön henkilöstöneuvostosta ja I varapuheenjohtaja Tuula Ryhänen Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys ry:stä. Käsiteltävänä asiaa yksinomaan ulkoasiainhallintoa koskevilta osin ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Käsiteltävänä olevassa lakiehdotuksessa esitetään muun ohella valtion eläkelain 2 §:n 1 momenttiin (568/75) lisättäväksi säännös, joka lain voimaantulosta lukien poistaisi valtion eläkelain mukaisen eläkeoikeuden valtion palveluksessa ulkomailla olevilta henkilöiltä, jotka ovat ulkomaan kansalaisia. Perusteluna esitykselle on mainittu valtion eläkelain ja asianomaisten ulkomaisten eläkejärjestelmien päällekkäisyyden välttäminen.

Ulkoasiainvaliokunnan saamien tietojen mukaan Suomen ulkoasiainhallinnon ulkomaisten toimipisteiden palveluksessa on työsopimussuhteessa noin 480 henkilöä, jotka saattavat olla Suomen, asemamaan, kolmannen valtion tai samanaikaisesti Suomen ja jonkun muun valtion kansalaisia taikka kansalaisuudettomia. Eläkejärjestelmät eri asemamaissa saattavat olla hyvinkin erilaisia tai puuttua kokonaan. Tarkemmat tiedot kysymyksessä olevasta henkilöstä ja heidän oikeudestaan muuhun kuin Suomen valtion eläkkeeseen puuttuvat, koska asiaa ei ole ollenkaan hallituksen esityksen

valmistelun yhteydessä selvitetty. Esityksen valmistelun aikana ei ole oltu yhteydessä ulkoasiainministeriöön eikä siltä ole pyydetty lausuntoa esityksestä. Epäselvää on nimenomaan se, saisivatko kaikki eläkeoikeuden menettävät, edellä tarkoitettut työntekijät riittävänä pidettävän eläketurvan muualta.

Erityisen arveluttavaa on, että eläkeoikeuden menetyksessä saattaa kohdistua pitkäaikaisiin, lähellä eläkeikää oleviin työntekijöihin, joille muuta riittävää eläketurvaa ei voida järjestää ollenkaan tai ainakaan kohtuullisin kustannuksin. Vakavaa huomiota olisi myös tullut kiinnittää niiden kysymyksessä olevaan henkilöstöön mahdollisesti kuuluvien työntekijöiden asemaan, joihin kansalaisuuslain 4 §:n 2 momentin ja 10 §:n 5 momentin säännökset soveltuvat tai jotka Suomen kansalaisuuden ohella omaavat muun valtion kansalaisuuden.

Täten esitystä ei voida pitää perusteltuna eikä Suomen etujen mukaisena, koska se saattaa johtaa kohtuuttomuuksiin ja antaisi väärän kuvan Suomen valtiosta työnantajana sekä vaikeuttaisi pätevän henkilöstön palkkaamista kyseisiin tehtäviin. Ulkoasiainvaliokunta katsoo, että hallituksen esitystä ei voida 2 §:n 1 momentin muutoksen osalta pitää hyväksyttävänä ja että esitys tältä osin tulisi hylätä. Valmistelun puutteellisuudesta johtuen ei ole myöskään edellytyksiä muuttaa hallituksen esitystä eduskuntakäsittelyssä.

Ulkoasiainvaliokunta edellyttää, että hallitus asianmukaisesti selvittää kysymyksessä olevan henkilöstön eläkeoikeuteen liittyvät kysymykset ja selvityksen valmistuttua antaa eduskunnalle esityksen toimenpiteistä, joihin selvitys mahdollisesti antaa aihetta.

Edellä esitettyyn viitaten ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen lausuntonaan esittää,

että ballituksen esitys n:o 177 laiksi
valtion eläkelain muuttamisesta tulisi
hylätä siltä osin kuin siinä on kysymys

sanotun lain 2 §:n 1 momentin muut-
tamisesta.

Ulkoasiainvaliokunnan puolesta:

Jutta Zilliacus

Martti Manninen

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Zilliacus,
jäsenet Björklund, Hetemäki-Olander, Kaner-

va, Kangas, Karhuvaara, Saarinen, Söderman,
Tuomaala ja P. Vennamo sekä varajäsenet Ju-
vela, Lehtinen ja Ursin.
